Hallituksen esitys eduskunnalle tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella Ruotsin kanssa tehdyn sopimuksen hyväksymiseksi ja voimaansaattamiseksi

(HE 143/2026 vp)

Esityksen pääasiallinen sisältö

- **Hallituksen esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen hallituksen ja Ruotsin hallituksen välisen sopimuksen tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella sekä lain, jolla saatetaan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.**
- **Sopimuksen tarkoituksena on luoda kehys Suomesta peräisin olevan tutkimustarkoituksessa Ruotsiin siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiselle Ruotsin alueella.**

Tausta

- **Ydinenergialaissa ilmaistun pääsäännön mukaisesti ydinjätteet, jotka ovat syntyneet Suomessa tapahtuvan ydinenergian käytön yhteydessä tai seurauksena, on käsiteltävä, varastoitava ja sijoitettava pysyväksi tarkoitetulla tavalla Suomeen. Edellä mainittu ei kuitenkaan koske vähäisiä määriä ydinjätteitä, jotka toimitetaan ulkomaille tutkimustarkoituksessa. Ko. ydinjätteet saa ydinenergialain mukaisesti loppusijoittaa vastaanottavassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, jos Suomella on siirron ajankohtana voimassa yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklassa tarkoitettu sopimus.**

Tausta

- **Polttoaineen tutkiminen ja tutkimustoiminnan mahdollistaminen myös ulkomailla on ydinturvallisuuden kannalta tarpeellista, jotta esimerkiksi polttoaineen toimintaa, käyttäytymistä ja eheyteen liittyviä seikkoja voidaan tarkemmin selvittää ja turvallisuutta sen kautta parantaa. Ulkomailla toteutettavan tutkimuksen kannalta on tärkeää, että menettelyt tutkimusnäytteiden käsittelyn ja loppusijoittamisen osalta eivät tuota kohtuutonta taakkaa toiminnanharjoittajille. Tutkimusnäytteiden palauttaminen myös lisäisi vaarallisten aineiden kuljetusten määrää.**
- **Tutkimustoiminnan seurauksena käytetyn ydinpolttoaineen rakenne todennäköisesti rikkoutuu ja tutkimuksen seurauksena syntyy myös vähäinen määrä muita radioaktiivisia jätteitä. Tutkimustarkoituksessa siirretty käytetty ydinpolttoaine ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvä radioaktiivinen jäte on ydin- ja säteilyturvallisuus sekä olemassa olevat ydinjätehuollon järjestelyt huomioon ottaen tarkoituksenmukaisinta loppusijoittaa vastaanottavassa valtiossa.**

Esityksen vaikutukset

- **Sopimuksen hyväksymisen ja lain voimaantulon myötä suomalaisten toiminnanharjoittajien olisi mahdollista toimittaa ydinenergialain tarkoittamalla tavalla vähäisiä määriä käytettyä ydinpolttoainetta tutkimustarkoituksessa Ruotsiin siten, että tutkimusnäytettä ei palautettaisi takaisin Suomeen loppusijoitusta varten.**
- **Sopimus ei luo taloudellisia velvoitteita sen osapuolten välille. Käytännössä taloudellisista asioista sovittaisiin ydinjätehuollon toimijoiden välisessä yksityisoikeudellisessa sopimuksessa. Suomessa käytettyä ydinpolttoainetta ja radioaktiivista jätettä toimintansa yhteydessä tuottava toiminnanharjoittaja vastaa jätehuollon toimenpiteiden kustannuksista täysimääräisesti.**

Voimaantulo

- **Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sellaisen jälkimmäisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, että ne ovat saattaneet päätökseen sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelynsä. Ruotsi on jo ilmoittanut Suomelle saattaneensa päätökseen sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelynsä.**
- **Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun sopimus tulee voimaan.**

Kiitos